

Medzinárodná spolupráca pri organizovaní vzdelávacích seminárov EIA

Významnou súčasťou implementácie zákona NR SR EIA je zabezpečenie čo najširšej informovanosti všetkých budúcich účastníkov procesu. V tomto smere veľmi dôležitú úlohu zohrali vzdelávacie aktivity, uskutočnené v rámci medzinárodných programov, nadácií alebo medzivládnych dohôd, napr. v spolupráci s americkými, holandskými, rakúskymi, nóorskymi a českými expertmi. Tento prehľad nezachytáva všetky medzinárodné aktivity, zameriava sa iba na tie, ktorých závery a odporúčania prispeli ku skvalitneniu návrhu zákona a k príprave stratégie jeho implementácie do praxe. Všetky tieto vzdelávacie aktivity prebiehali pod odbornou gesciou Ministerstva životného prostredia SR.

Na základe *Memoranda porozumenia o spolupráci medzi FVŽP ČSFR a Ministerstvom bytovej výstavby plánovania a životného prostredia Holandského kráľovstva*, podpísaného v Dobříši 22. 6. 1991, pripravili sa v období 1992-1993 tri významné medzinárodné podujatia. Prvým z nich bola medzinárodná konferencia o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, ktorá sa konala na pôde MŽP SR v Bratislave 21. 1. 1993. Holandskí experti tu podrobne vysvetlili celkovú metodológiu procesu posudzovania vplyvov, informovali o ich zákone a skúsenostiach s jeho uplatňovaním. Druhý holandsko-slovenský seminár sa konal 14.-16. 9. 1993 v Bratislave a jeho cieľom bolo vzdelávanie expertov z ministerstiev životného prostredia, hospodárstva, pôdohospodárstva, dopravy, spojov a verejných prác a SAŽP v problematike metodológie a implementácie zákona EIA. Metodicky a organizačne ho zabezpečili GEOPLAN, konzultačná firma z Amsterdamu a Centrum EIA na PRIF UK. Tieto pracoviská spolu s firmou PEDOHYG Bratislava pripravili 6.-9. 12. 1993 na Donovaloch vzdeláva-

ci seminár o EIA, určený pre investorov vybraných investičných zámerov (spalovne, skládky, vodné diela, líniové dopravné stavby) a konzultantov v oblasti environmentálneho hodnotenia vplyvov týchto činností.

MŽP SR má veľmi dobrú spoluprácu s americkými expertmi, najmä s *Environmental Protection Agency* (Agentúra starostlivosti o životné prostredie) a *Environmental Law Institute* (Ústav práva životného prostredia) Washington. V rámci ekologického programu pre strednú a východnú Európu sa konalo v období 1991-1993 niekoľko vzdelávacích kurzov a konzultácií, najmä pre pracovníkov MŽP SR a pre poslancov NR SR.

V r. 1993 sa uskutočnili 3 významné medzinárodné semináre v rámci projektu *environmentálneho vzdelávania pre strednú a východnú Európu* (ETP) financovaného Agentúrou Spojených štátov pre medzinárodný rozvoj (US A.I.D.) na základe subgrantu, ktorý od Univerzity v Minnesote získalo Centrum environmentálnej výchovy SOFRON a Centrum EIA na PRIF UK. Cieľom seminárov bolo oboznámiť účastníkov so základnými princípmi procesov EIA v USA, v krajinách EÚ, v ČR a s najnovšou verziou pripravovaného zákona NR SR. Prvý z nich sa konal 19.-21. 2. 1993 v Bratislave a bol určený pre poslancov NR SR, pracovníkov MŽP SR a ďalších rezortných ministerstiev, reprezentantov mimovládnych organizácií zameraných na životné prostredie, pracovníkov z oblasti územného plánovania a projektovania nových stavieb a činností a pre vysokoškolských pedagógov, ktorí problematiku EIA prednášajú. Druhý seminár sa uskutočnil 6.-8. 4. 1993 v Herlanoch. Bol zameraný na informovanie pracovníkov štátnej správy v oblasti životného prostredia, miestnej samosprávy, reprezentantov mimovládnych ochranných

organizácií, zástupcov investorských organizácií a vysokoškolských pedagógov, ktorí sa venujú problematike súvisiacej s EIA. Tretí seminár sa konal v Stupave 11.-12. 11. 1993 a jeho účelom bolo umožniť pozvaným účastníkom - poslancom Národnej rady Slovenskej republiky, pracovníkom legislatívneho odboru NR SR a sekcii legislatívy Ministerstva spravodlivosti SR komplexnejšie sa oboznámiť s návrhom zákona NR SR EIA.

K ďalším významným medzinárodným aktivitám MŽP SR v oblasti EIA patrí *spolupráca s Rakúskom a Nórskom*. Od r. 1991 sa začali pravidelné konzultácie s *rakúskym Ministerstvom pre životné prostredie a rodinu* s cieľom vzájomne sa informovať o pripravovaných návrhoch zákonov o EIA. Vtedy práve vrcholila takmer 10-ročná príprava rakúskeho zákona, a preto skúsenosti rakúskych expertov boli pre MŽP SR veľmi cenné (pozn. rakúsky zákon EIA bol v októbri 1993 prijatý v parlamente a nadobudne účinnosť od 1. 7. 1994). V r. 1992 sa uskutočnilo na MŽP SR niekoľko pracovných porád s predstaviteľmi rakúskeho Ministerstva životného prostredia a rodiny. Konzultácie úspešne pokračovali aj r. 1993. V novembri 1993 usporiadalo rakúske ministerstvo pracovný seminár, na ktorom podrobne vysvetlilo svoj nový zákon a pozvalo naň aj zástupcov MŽP SR. Vzájomná informovanosť je veľmi dôležitá aj z hľadiska Konvencie EHK OSN o posudzovaní vplyvov na životné prostredie presahujúcich štátne hranice (Espoo).

V rámci bilaterálnej *spolupráce medzi Nórskym kráľovstvom a ČSFR* sa uskutočnil 9.-11. 3. 1992 v Banskej Štiavnici seminár o úlohách štátnej správy a legislatívy v oblasti starostlivosti o životné prostredie v území. Organizačne ho zabezpečilo MŽP SR (SKŽP) v spolupráci so svojou odbornou organizáciou - Krajinnoekologickým centrom v Banskej Štiavnici. V rámci bloku „legislatíva“ sa všetky prednášky nórskeho a slovenských expertov zamerali na problematiku zákona EIA. V Nórsku bol zákon EIA prijatý r. 1990, a preto informácie o prvých skúsenostiach s jeho uplat-

ňovaním boli veľmi zaujímavé. Toto podujatie bolo určené pre pracovníkov MŽP SR a OÚŽP. Veľmi cenná bola nadväzujúca študijná cesta pracovníkov MŽP SR do Nórska (25.8.-3.9.1992), počas ktorej sa zúčastnili na seminároch a konzultáciách o environmentálnej legislatíve a systéme štátnej správy v Nórsku. Hlavným bodom ich programu bol proces hodnotenia vplyvov na životné prostredie, dokumentovaný na príkladových štúdiách z Nórska.

Na seminároch a konferenciách sa organizátorom podarilo vytvoriť fórum pre rôzne, často aj diametrálne odlišné názory na túto problematiku. Všetky pripomienky boli významným prínosom pre spracovateľov zákona EIA.

Mária Kozová
Katarína Pavličková
Ján Drdoš

Paneurópska expertná skupina IUCN pre mokrade

Vzhľadom na rastúci význam zachovania mokradových biotopov a v súvislosti s presunom ťažiska významnosti od druhovej ochrany k ekosystémovému prístupu vytvorila Svetová únia ochrany prírody r. 1985 IUCN *Wetlands Progra-*

mm. V doterajšej činnosti sa tento program sústreďoval na 4 základné problémové okruhy:

- *zdôvodnenie a propagovanie hodnôt mokradí,*
- *demonštrovanie alternatívnych spôsobov*

hospodárenia a manažmentu mokradí,

- *posilnenie manažérskych kapacít jednotlivých štátov v oblasti mokradí,*
- *spracovanie základných fyziotaktických dokumentov a príprava spoločnej politiky vo vzťahu k mokradovým ekosystémom.*

Od začiatku programu sa realizovalo s organizačnou a finančnou podporou IUCN v členských krajinách takmer 30 konkrétnych projektov, mnoho školení a niekoľko konferencií. Spracovali sa regionálne štúdie pre juhovýchodnú Áziu, strednú a južnú Ameriku, a tri africké oblasti.

Jednou zo súčasných priorít programu je vytváranie regionálnych poradných orgánov. To bol dôvod na zvolanie pracovného seminára do sídla IUCN v švajčiarskom Glande, kde sa konštituoval poradný zbor pre európsku oblasť. Stretnutie sa uskutočnilo v dňoch 23.-24. 10. 1993 a zúčastnili sa ho odborníci z Francúzska, Veľkej Británie, Nemecka, Belgicka, Švajčiarska, Rakúska, Českej republiky, Poľska, Maďarska, Bulharska, Rumunska a Slovenska. Chýbali teda zástupcovia mediteránnych krajín, ktoré už regionálne združenie majú (MEDWET) a škandinávské, resp. aj niektoré ďalšie východoeurópske štáty, o ktorých sa zatiaľ z hľadiska vytvorenia regionálneho orgánu nerozhodlo.

Seminár v Glande bol teda zakladajúcim zasadnutím *Pan-European Wetlands Expert Group - PEWEG*. Za jeho predsedu menovalo IUCN dr. Edwarda Maltbyhu z Exeterskej univerzity v juhozápadnom Anglicku. Cieľom prvého pracovného stretnutia bolo:

- Rozhodnúť o prioritách vo výskume európskych mokradí.
- Posúdiť geograficky podmienené rozdiely v získavaní informácií v rámci Európy.
- Zlepšiť všeobecnú informovanosť o iniciatívach v oblasti základnej a aplikovanej ekososológie (menovite o projektoch a aktivitách v európskych mokradiach).

Napriek tomu, že vo všetkých troch oblastiach ide skôr o iteratívny proces než o jednorazové rozhodnutie, stretnu-

